

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/4063,Pokaz-filmu-Czlowiek-z-marmuru-w-ramach-Przegladu-Filmowego-Kino-w-PRL-PRL-w-kin.html>
07.04.2026, 09:50

Pokaz filmu „Człowiek z marmuru” w ramach Przeglądu Filmowego „Kino w PRL - PRL w kinie” - Warszawa, 15 grudnia 2009

Instytut Pamięci Narodowej Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Warszawie oraz Kinoteka zapraszają na IX edycję Przeglądu Filmowego „Kino w PRL - PRL w kinie”.

Przeгляд adresowany jest przede wszystkim do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i stanowi interesujące - jak sądzimy - uzupełnienie realizowanych we współczesnej szkole celów edukacji humanistycznej. Układając program obecnej edycji, staraliśmy się kierować możliwością wykorzystania proponowanych filmów, przez uczniów wybierających tematy związane z kulturą i historią najnowszą do ustnej prezentacji maturalnej z języka polskiego. Mamy nadzieję, że spotka się on również z zainteresowaniem nauczycieli historii, języka polskiego i wiedzy o społeczeństwie oraz studentów kierunków humanistycznych.

Wierzimy, że Przegląd pozwoli Państwu poznać nie tylko znaczące polskie filmy, które są świadectwem peerelowskiej rzeczywistości, ale także ułatwi zrozumienie najnowszej historii Polski. Ich dobór nie jest przypadkowy - oprócz arcydzieł polskiego kina, znalazły się tu także obrazy czasami już dzisiaj zapomniane, niemniej warte obejrzenia. Oprócz produkcji fabularnych, pokażemy także dokumenty Polskiej Kroniki Filmowej.

Tradycyjnie przed każdym spotkaniem odbędą się prelekcje, które wygłosi prof. Jerzy Eisler (IPN, Instytut Historii PAN).

Udział w Przeglądzie będzie potwierdzony pisemnym zaświadczeniem, do którego dołączymy zestaw „Biuletynu IPN”.

Proponujemy Państwu 6 spotkań odbywających się w „Kinotece” w Pałacu Kultury i Nauki, raz w miesiącu, we wtorki od godz. 12.30 do 15.00

WSZYSTKIE POKAZY SĄ BEZPŁATNE!

Zgłoszenia na wybrane seanse prosimy składać najpóźniej dzień przed projekcją.

Szczegółowe informacje:

Sławomir Stępień (IPN), tel. (0-22) 526-19-19, e-mail: slawomir.stepien@ipn.gov.pl

**15 grudnia 2009 r. odbyło się spotkanie na temat: Możliwości i drogi awansu społecznego w Polsce Ludowej
Polska Kronika Filmowa z 1950
Człowiek z marmuru , reż. Andrzej Wajda, prod. 1976 [150 min.]**

To pierwszy polski film fabularny demaskujący stalinizm i mentalność totalitarną. Trzeba było wielu starań i zabiegów, aby przekonać ówczesnych decydentów, że film nie będzie oskarżeniem komunistycznego państwa. Czy nie był? Był, i to na tyle celnym i dotkliwym, że przeznaczono go do ograniczonej dystrybucji, co – zamiast zmniejszyć – zwiększyło jego rezonans i popularność. Utwór, będący mistrzowskim połączeniem autentycznego arcyzmu z otwartą krytyką kłamstwa, przemocy i zniewolenia, miał w sobie niezwykłą siłę oddziaływania. Dramatyczne losy głównego bohatera widzowie słusznie odczytali jako metaforę zmagania jednostki z totalitaryzmem. Dzieło Wajdy jest nie tylko pasjonującą opowieścią o człowieku zniszczonym przez historię, ale także skrupulatnym zapisem powstawania filmu w realiach lat 70. Dziś Człowiek z marmuru jest już klasykiem i legendą. Porywające kreacje stworzyli młodzi wówczas aktorzy: debiutująca na ekranie, ekspresyjna Krystyna Janda oraz Jerzy Radziwiłowicz.

Film opowiada o studentce szkoły filmowej Agnieszce, próbującej zrealizować film dyplomowy o Mateuszu Birkucie – murarzu z Nowej Huty, który ze zwykłego robotnika stał się przodownikiem pracy, a potem został strącony z piedestału i zapomniany. Podczas poszukiwania materiałów do filmu, dzięki spotkaniom z osobami, które go znały, Agnieszka odkrywa ponurą prawdę o latach stalinowskich i dalszych losach Birkuta. Jednak „walka Birkuta o prawdę nie skończyła się przecież w latach 50.” – zdawał się mówić Wajda – „trwa ona także i dziś”.

Film nagrodzony na MFF w Cannes (1978), MFF w Brukseli (1979), MFF w Belgradzie (1979) i MFF w Kartagenie (1980).

Występują: Jerzy Radziwiłowicz, Krystyna Janda, Tadeusz Łomnicki, Bogusław Sobczuk.

[WSZYSTKIE POKAZY](#)